

Οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος

Τήν 11η τοῦ μηνός Μαΐου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τή μνήμη τῶν δύο ἰσαποστόλων ἀγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, φωτιστῶν τῶν Σλαύων. Οἱ ἅγιοι αὐτοί ἔζησαν τόν ἕνατο μ. Χ. αἰ., σέ ἐποχή καθοριστική γιά τό Βυζάντιο, ἀφοῦ τότε ἐπῆλθε τό πρῶτο λεγόμενο σχίσμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπί πατριάρχου Φωτίου. Ἦσαν Ἕλληνες ἀπό τή Θεσσαλονίκη, καταγόμενοι ἀπό πλούσια καί ἀριστοκρατική οἰκογένεια, πού τούς ἔδωσε τή δυνατότητα νά σπουδάσουν σέ πλάτος καί βάθος. Ὁ **Κύριλλος** μάλιστα – Κωνσταντίνος πρίν γίνει μοναχός καί ἀλλάξει τό ὄνομά του – πού ἦταν καί μικρότερος ἀπό τόν Μεθόδιο, σπούδασε μαθηματικά, φιλοσοφία, ἀστρονομία καί μουσική, κι ἔγινε καί καθηγητής φιλοσοφίας στό Πανεπιστήμιο τῆς Μαγναύρας, πιθανόν διάδοχος τοῦ ἀγίου Φωτίου. Ὁ **Μεθόδιος**, μέ πλατιά καί αὐτός μόρφωση, διακρίθηκε κυρίως γιά τίς διοικητικές του ἰκανότητες καί τό ὀργανωτικό καί πρακτικό του πνεῦμα, κάτι πού φανερώθηκε ἰδιαίτέρως, ὅταν ἀνέλαβε διοικητής σέ περιοχές κοντά στούς Σλαύους.

Ἡ πίστη τους στόν Χριστό ἦταν πολύ θερμή καί βαθιά, γι' αὐτό καί οἱ δύο ἀπεφάσισαν νά ἀποσυρθοῦν ἀπό τά ἐγκόσμια καί νά γίνουν μοναχοί. Ἦδη ὅμως εἶχαν δείξει καί τήν ἱεραποστολική τους διάθεση, ἀφοῦ εἶχαν ἀναλάβει διάφορες ἀποστολές μέσα στά πλαίσια τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Σ'αὐτούς λοιπόν τούς χαρισματούχους ἀπό κάθε πλευρά ἄνδρες ἀνατέθηκε ὁ ἐκχριστιανισμός ἑνός τμήματος τῶν Σλαύων, σέ ἐποχή πού αὐτοί

ήδη είχαν εγκατασταθει στα όρια του Βυζαντίου, αναζητώντας ταυτότητα και πατρίδα. Ήταν γνωστή άλλωστε ή τακτική του Βυζαντίου, όταν έπρόκειτο για βαρβαρικούς λαούς. Προκειμένου ν' αποτελούν άπειλή της αυτοκρατορίας, τούς έκανε συμμάχους εκχριστιανίζοντάς τους. Τό ίδιο συνέβη και μέ τούς Σλαύους. Άνέλαβαν λοιπόν τήν αποστολή οι δύο θεσσαλονικεΐς άδελφοί, γνωστοί και από άλλες, καθώς είπαμε, έπιτυχημένες αποστολές.

Πρίν φύγουν, κατέστρωσαν τά σχέδιά τους. θέλοντας νά κάνουν έργο εις βάθος, έφτιαξαν αλφάβητο για τόν λαό στόν όποιο θά άπευθύνονταν, δεδομένου ότι εκείνοι δέν είχαν γραφή. Και τό αλφάβητο αυτό τό δημιούργησαν μέ βάση τό έλληνικό, αλλά και τά ιδιαίτερα φθογγολογικά σημεία από τή γλώσσα τών Σλαύων. Τή σλαυική γλώσσα πρέπει νά τήν γνώριζαν και από τό ότι ο Μεθόδιος είχε χρηματίσει διοικητής σέ σλαυικές έπαρχίες, αλλά και από τό ότι κατά πάσα πιθανότητα στην οίκογένειά τους πρέπει νά είχαν σλαύους ως ύπηρέτες. Δημιούργησαν λοιπόν αλφάβητο, τό γλαγολιτικό και μετέπειτα Κυρίλλειο λεγόμενο, μετέφρασαν κείμενα τής 'Αγίας Γραφής και τής λειτουργικής παράδοσης τής 'Εκκλησίας και μέ συνεργάτες ξεκίνησαν για τό μεγάλο τους έργο. Άπό τίς πρώτες φροντίδες τους ήταν νά παισιωθοϋν από ντόπιους, Σλαύους συνεργάτες. Και στόχος τους ήταν νά κηρύξουν τή χριστιανική πίστη, δίνοντας μόνο τήν πρώτη ώθηση για τόν εκχριστιανισμό τους. Μέ άλλα λόγια σταθερή βούλησή τους ήταν νά ενεργοποιήσουν τόν λαό αυτό, ώστε στη συνέχεια οι ίδιοι νά οργανώσουν μέ τόν τρόπο πού εκείνοι ήθελαν τήν ζωή τους. Τά προβλήματα βεβαίως πού συνάντησαν δέν ήταν λίγα. Και τά περισσότερα προέρχονταν όχι από τούς εκχριστιανιζομένους, όσο από εκπροσώπους τής 'Εκκλησίας τής Ρώμης. Τελικά όμως ή όλη τους προσπάθεια πέτυχε: ο Χριστιανισμός ρίζωσε στα μέρη εκείνα, οι ίδιοι όμως άφησαν στό έργο αυτό τήν τελευταία τους πνοή. Ο μέν Κύριλλος πέθανε στη Ρώμη τό 869 μ.Χ., όταν είχε πάει εκεί, για νά διευθετήσει μέ τόν επίσκοπο Ρώμης θέματα του εκχριστιανισμού τών Σλαύων, ο δέ Μεθόδιος τό 885, στα χώματα τής ιεραποστολής του, ως αρχιεπίσκοπος τών Σλαύων.

Ἐκ τῶν ἐλάχιστων προαναφερθέντων στοιχείων γιά τούς μεγάλους αὐτούς ἁγίους ἰσαποστόλους θά μπορούσαμε, ἐπιγραμματικά, νά σημειώσουμε τά ἑξῆς:

1) Οἱ ἅγιοι Κύριλλος καί Μεθόδιος ὑπῆρξαν γνησιότατοι Ἕλληνες ἐκ Θεσσαλονίκης, μέ τήν πραγματική καί ὀλοκληρωμένη ὅμως σημασία τοῦ ὄρου 'Ἕλληνας'. Δηλ. ὑπῆρξαν ἄνθρωποι οἰκουμενικοί, πού ἔκλειναν μέσα στήν καρδιά τους τόν κόσμο ὅλο. Διότι αὐτό εἶναι ὁ Ἕλληνας: ὄχι ὁ στενόκαρδος τοπικιστής, ἀλλ' ὁ μεγαλόψυχος καί παγκόσμιος ἄνθρωπος. Καί τέτοιος εἶναι ὁ Ἕλληνας κυρίως μετά τήν ἀπόκτηση τῆς πίστεως

τοῦ στόν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἡ οἰκουμενικότητα ἀφενός τοῦ ἑλληνισμοῦ καί ἡ οἰκουμενικότητα ἀφετέρου τοῦ χριστιανισμοῦ ἔχουν πλατύνει τήν καρδιά του καί τόν ἔχουν κάνει, ἐνῶ ἀγαπᾷ τήν πατρίδα του καί εἶναι ἕτοιμος νά θυσιαστεῖ γι' αὐτήν – μή ξεχνᾷμε τή φιλοπατρία τῶν Ἑλλήνων ὡς βασική τους ἀρετή – νά βλέπει καί τόν ὑπόλοιπο κόσμο ὡς ἀδέλφια καί δυνάμει μετόχους τῆς πολιτιστικῆς του κληρονομιάς. Τέτοιοι λοιπόν παγκόσμιοι ἄνθρωποι ἦταν καί οἱ ἅγιοί μας. Κι ἂν ἡ σκοπιανή προπαγάνδα τούς διεκδικεῖ ὡς 'δικούς' της, θά μπορούσε νά πεῖ κανεῖς ὅτι πέρα ἀπό τόν γέλωτα πού προκαλεῖ μιᾶ τέτοια διεκδίκηση ἐκφράζει κάτι σωστό: ὅτι οἱ ἅγιοί μας αὐτοί ὡς οἰκουμενικοί ἄνθρωποι Ἕλληνες καί Χριστιανοί ἀνήκουν στόν κόσμο ὅλο, ἄρα καί στά Σκόπια!

2) Ποτέ δέν μπορούν νά θεωρηθοῦν οἱ ἅγιοι ὡς ὄργανα τοῦ Βυζαντίου γιά κατακτητικούς σκοπούς. Ἐκτός ἀπό τό ὅτι δέν εἶχε τέτοια πολιτική τό Βυζάντιο, οἱ ἁγιασμένοι αὐτοί ἀδελφοί κινουῦνταν στίς ἐνέργειές τους ἀπό τήν ἀγάπη τους στό Χριστό καί τόν συνάνθρωπο. Οἱ ἴδιοι οἱ παλαιοσλαβονικοί βίοι τους ἐπισημαίνουν τήν παραπάνω ἀλήθεια, τονίζοντας ὅτι ἔβλεπαν τούς

Σλαύους ως πλανεμένα λόγω ειδωλολατρίας αδέρφια τους.

3) 'Ακριβώς για τόν παραπάνω λόγο, στάθηκαν ξναντι τῶν Σλαύων μέ άπόλυτο σεβασμό. Δέν θέλησαν νά τούς ύποτάξουν, δέν τούς φέρθηκαν σάν νά ἦσαν κατώτερα όντα. Τούς εἶδαν ως ίσότιμους, πού άπλως ἔπρεπε στήν άρχή νά βοηθηθοῦν. 'Απόδειξη: τούς μίλησαν στή γλώσσα τους καί πήραν ως συνεργάτες τους Σλαύους. Μέ τή δημιουργία μάλιστα τοῦ άλφαβήτου όχι μόνο τούς ἔδωσαν τή δυνατότητα νά γνωρίσουν πληρέστερα τόν άληθινό θεό, αλλά ἔθεσαν ταυτοχρόνως καί τίς βάσεις για τήν πολιτιστική τους ανάπτυξη. Όλος ό πολιτισμός τῶν Σλαύων 'πατάει' στό ἔργο τῶν θεσσαλονικέων αδελφῶν. Δέν εἶναι λοιπόν τυχαῖο ότι αὐτοί πού κυρίως ἑορτάζουν καί πανηγυρίζουν στή μνήμη τους εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ Σλαῦοι, μέ όλη τήν ποικιλία τους.

4) Πέρα άπό τό γεγονός ότι ἦσαν άνθρωποι χαρισματικοί, ἑργάστηκαν πολύ σκληρά καί συστηματικά. Δέν στηρίχτηκαν δηλαδή μόνο στό ταλέντο καί τήν ἔμπνευσή τους για τήν τεράστια άποστολή πού ανέλαβαν, αλλά προγραμματίσαν τήν όλη προσπάθειά τους. Ἡ δημιουργία τοῦ άλφαβήτου – ἔργο κατεξοχήν ἐπίπονο – ἡ εὔρεση συνεργατῶν κλπ. άποδεικνύουν τοῦ λόγου τό άληθές. Κι εἶναι μεγάλο παράδειγμα ό τρόπος αὐτός δράσεώς τους για μάς τούς νεοέλληνες, οἱ όποῖοι ἔχουμε συνηθίσει, στηριγμένοι μόνο στό ταλέντο καί τή φαντασία μας, χωρίς όμως πολύ κόπο καί δουλειά, νά θέλουμε νά ἐπιτυγχάνουμε σ' αὐτό πού κάνουμε. Μέ άλλα λόγια για τήν ἐπιτυχία ενός ἔργου, καί μάλιστα μεγάλου, ἡ ἔμπνευση μόνη δέν άρκεῖ.

5) Τό μυστικό τῆς ἐπιτυχίας τους ἦταν τό ότι ανέλαβαν τήν άποστολή τους άποφασισμένοι νά πεθάνουν γι' αὐτήν. Κάτι πού ἔγινε. Καί μάς διδάσκουν ότι τότε πετυχαίνει ἕνας ἱερός σκοπός, όταν δέν τόν αντιμετωπίζει κανείς ως άγγαρεία, άλλ' ως κάτι πού περιέχει τό στοιχεῖο τῆς αὐτοθυσίας. "Αν, κοντολογίς, σέ κάτι πού πιστεύω ότι εἶναι ἐκ θεοῦ δέν άποφασίσω καί τόν θάνατό μου γι' αὐτό, τότε δέν πρόκειται νά ἐπιτύχω τίποτε. Ὑπό τό πρίσμα αὐτό τό ἔργο τῶν ἰσαποστόλων Κυρίλλου καί Μεθοδίου ἦταν συνέχεια τοῦ ἔργου τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου.

π. Γεωργιος Δορμπάρκης <http://pgdorbas.blogspot.gr/>